

Langfredag

Tid og sted: Jerlev kl. 10.30 og Ødsted kl. 15, d. 30. marts
2018

Skriftlæsninger

Lidelseshistorien i Matthæusevangeliet

Jesus Barabbas – Jesus Kristus

Og forhænget i templet flængedes i to dele, fra øverst til nederst.

Salmevalg

Jerlev: 180, 182,1-3, 192, 191 og 212

Ødsted: 192, 188, 197, 193 og 212

Prædiken

I templet i Jerusalem var der et rum, der var det allerhelligste. Her måtte intet menneske træde ind, for det var Guds bolig; bortset fra en enkelt dag om året, hvor ypperstepræsten skulle træde varsomt ind i rummet og

sige Guds navn. Ypperstepræsten havde i dagens anledning en særlig klædning på, hvor der var påsyet en masse små guldklokker, så Gud ved den skønne lyd, som klokkerne lavede, kunne høre, at nu kom de og forstyrrede ham. Det var lidt ligesom da jeg var lille, og min far lå på sofaen og sov. Vi måtte gerne lege ganske roligt, men det kunne være farligt at komme for tæt på ham; for han vågnede altid med et chok og slog ud med armene, så man risikerede at slå sig. Det kunne have været fint med sådan en kappe med små guldklokker, så min far var advaret, inden vi trådte ham nær.

Men den ene dag om året trådte ypperstepræsten altså ind i det allerhelligste, hvor Gud boede. Og den ene dag om året sagde ypperstepræsten Guds navn. Navnet er helligt, og jøderne siger det aldrig højt. Ingen jøde har udtalt Guds navn, siden templet ødelagdes af romerne i år 70.

Det er anderledes med os. Vi siger Gud hele tiden. Gud fader bevarer. Sgu', der betyder "så Gud hjælpe mig". Ved Gud. Gud ske lov. Herregud. For Guds skyld. Gud og

hvermand. Og så videre. Gud er et ord, og Gud er et navn. Vi staver Gud med stort G. Men er navnet helligt for os? Vi har ikke den samme ærbødighed over for Guds navn som jøderne, og den nærmest fundamentalistiske ærbødighed forekommer os måske ligefrem komisk. Men er vi endt i en anden grøft, hvor det at sige Gud er blevet betydningsløst? Endnu et ord midt i den uendelige ordstrøm, der bliver mere og mere larmende? Eller får Gud lige lov til at manifestere sig som en kort afveksling til underholdningen? Det er bedst, når Gud også har underholdningsværdi, for så er det meningsfuldt uden at blive kedeligt.

Men ypperstepræsten trådte altså ind i templets allerhelligste rum, Guds bolig, den ene gang om året. Han trak forhængen til side, guldklokkerne på hans kappe ringede, han trådte forsigtigt ind i rummet og så sagde han Guds navn...: *Jahve*.

Guds navn er helligt, ligesom Ordet i den jødiske tradition er forbundet med en særlig mystik og hellighed. Noas Ark, for eksempel, kan både forstås som et skib og et sprog, for

på hebræisk betyder *Tevah* både ark og bogstav. For at redde Noa fra syndfloden gav Gud ham besked på at bygge et sprog, han kunne søge ly og tilflugt i, sådan udlægges beretningen om Noas Ark i den jødiske hassidiske tradition. Det blev et sprog, der kunne redde verden fra udslættelse. Hver skabning skulle nævnes. Hver skabning fik et navn. Og hele skabningen søgte tilflugt på arken, da syndfloden kom.

Uden sprog er vi alene. Uden sproget er der ingen frelse. Der er masser af sprog omkring os, så det må jo stå godt til med fællesskabet og frelsen? Jeg ved ikke, hvordan jeg skal udtrykke det næste, for det bygger i høj grad på en fornemmelse: sproget er for mig at se blevet til underholdning eller adspredelse; vi taler for at være interessante. Vi bruger ikke sproget til at møde et andet menneske og blive bevæget af det møde. Vi bruger ikke sproget til at lytte med. Vi bruger i stedet sproget som envejskommunikation. Vi bruger sproget til at få opmærksomhed midt i en uendelig strøm af ord og sprog, i tale og på skrift.

Jeg tænker på utallige ofre for seksuelle krænkelser. Jeg tænker på misbrugte børn. Jeg tænker på torturerede krigsfanger. Jeg tænker på desperate flygtninge. Jeg tænker på vold og sexchikane af et utal af kvinder i hele verden. Jeg tænker på den pakistanske skoleelev, Malala Yousafzai, der blev skudt i hovedet af talibanske terrorister, fordi hun kæmper en indædt kamp for pigers ret til uddannelse.

Ofrene har brug for at sprog, ellers går de til i skam. Vi hører ofte, at ofrene skammer sig for meget over de forbrydelser, der er begået imod dem, til at de tør fortælle om det. Og vi sidder måske med korslagte arme og siger, at det da ikke er noget at skamme sig over; det er forbryderne, der burde skamme sig! Men i stedet for at feje det af banen på den måde, skal vi give dem et sprog, der kan give udtryk for deres oplevelser, og vi skal bruge sproget til at lytte med. Det er ellers ikke fordi, tingene bliver fortiet. Medierne strømmer over med historier om ubehageligheder og ofre i alle variationer af menneskelig ulykke. Det er ofte stærke og dybt bevægende

fortællinger; men de har deres plads i nyheder, dokumentarer og aviser. Det er lidt ligesom på Facebook. Man kører hen over det ene opslag efter det andet, af og til ser vi et tankevækkende opslag; et glimt af tragedie, og så fortsætter det ellers derudaf med videoer af kæledyr og legende børn, og opslag om morsomme småhændelser. Er sproget stadig en ark, vi kan søge tilflugt i?

Der hang et forhæng af kostbart stof i forskellige farver med indvævede keruber ind til templets allerhelligste rum; det rum, hvor Gud boede. Det adskilte det hellige fra det allerhelligste, og forhænget repræsenterede mødestedet mellem Gud og mennesker. Det var et tungt forhæng. Da Jesus døde, står der:

Men Jesus råbte atter med høj røst og opgav ånden.

Og se, forhænget i templet flængedes i to dele, fra øverst til nederst.

Det er det første, der sker, da Jesus dør. Gud sprænger grænsen. Mødestedet mellem Gud og mennesker er brudt ned, og templets ypperstepræst må nu søge forgæves efter Gud i det allerhelligste. For det er et tomt rum.

Hvor er Gud, hvis ikke Gud er i det allerhelligste? Sådan spurgte også Jesus: Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig? Han råbte, alt hvad han kunne. Det var ikke imponerende, for der var ikke meget luft i lungerne. Legemet blev mere og mere strakt ud, og lungerne blev langsomt tømt for luft. En korsfæstelse er en kvælning strakt ud over adskillige timer. Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig? Desperationen lyste ud af Jesus; forladt af samtlige disciple, fornægtet af Peter, forrådt af Judas. Og nu også forladt af Gud?

Men forhænet i templet flængedes i to dele, fra øverst til nederst; Gud brød dermed ud af sit hus og bosatte sig i en *begivenhed*. I Jesu korsfæstelse og død. Gud bosatte sig i det ynkeligste offer, i den største ydmygelse, i den mest nedværdigende forhåelse, i den ensomste forladthed, i den voldsomste lidelse. Gud bosatte sig i fortielsen, og Gud gav fortielsen et sprog. Det sprog er Jesus Kristus. Jesus Kristus er Guds Ord. Jesus Kristus er det sprog, som Gud har givet os, og som vi kan søge ly og tilflugt i. Det er et sprog, der kan redde verden fra udslettelse. Hvert offer

skal nævnes. Alle ensomme og forladte får i det sprog et navn. Og hele skabningen kan søge tilflugt i det sprog, når volden og synden vælter ind over os, som syndfloden fra himlen.

Gud har bosat sig i Jesu korsfæstelse og død. Det vil sige, at Jesus Kristus er det sprog, Gud bruger til at tale med. Sproget kan dermed ikke løsrives fra mennesket. Jesus er Guds søn, og Jesus er Menneskesønnen. Sproget er i kraft af Jesus Kristus et møde mellem menneske og menneske og mellem menneske og Gud. Sproget forbinder det vandrette med det lodrette. Ligesom som korset. Det vandrette og det lodrette.

Er Guds navn helligt for os? Har vi ærbødighed over for Guds navn? Ikke hvis vi glemmer Langfredag. Hvis vi glemmer Langfredag bliver Gud en tom meddelelse til os, som endnu et nyhedsindslag i den konstante og tiltagende strøm af nyheder. Men Langfredag unddrager sig ikke vores opmærksomhed. Korset står der som et symbol, der virker i os i kraft af Guds medlidenhed. Sprogets udfordring er, at det er en kommunikation mellem to

mennesker, der ikke helt kan sætte sig i hinandens sted. Vi kan ikke helt opleve den andens lidelse gennem sproget; vi kan nærme os hinanden, men aldrig til fulde forstå. Det kan korsets sprog. Kun Gud taler det sprog, men i det sprog forenes vi; for sproget er et menneske, i kød og blod, Jesus Kristus, der selv gik den tunge vej ind i døden for at lide med enhver lidende. Dø med enhver døende. Og sig Guds navn, hvor det aldrig er hørt. I båden fuld af desperate flygtninge på vej over Middelhavet; i den mørke kælder, hvor barnet gang på gang blev misbrugt; på den golde mark, hvor høsten slog fejl for tredje år i træk; i den splittede familie, hvor forældrene bekriger hinanden for at få børnene for sig selv; i det mørkeste og dybeste og ondeste og mest lidelsesfulde af alle steder; i dødsriget; der råber vores ypperstepræst, Jesus Kristus, Guds navn. Han råber: Gud er med dig! Amen.